

Domnului Daniel - Constantin Barbu,
Ministrul Culturii

ORDINUL
ARHITECȚILOR DIN
ROMÂNIA

FILIALA
BUCUREȘTI

Cod fiscal 14244188
Str. Academiei
nr. 18-20
București 010014
Tel./Fax
307 71 63
303 92 26
315 5066

E-mail
oarbuc@rdsmail.ro

Domnule ministru,

Ministerul Culturii a emis Ordinul nr.2173 / 28.03.2013 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, inclusiv a celor 12 comisii zonale.

Ulterior, Ministerul Culturii a emis Ordinul nr.2330 / 13.06.2013 privind nominalizarea membrilor Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, fără a mai face referire la comisiile zonale.

După câteva zile, pe 19.06.2013, aceeași instituție a lansat în dezbatere publică și un proiect de Ordonanță de urgență pentru completarea și modificarea Legii nr.422/2001, prin care se propune desființarea comisiilor zonale.

Ordinul Arhitecților din România și Filiala București a Ordinului Arhitecților din România își exprimă totalul dezacord atât față de modul cum a fost stabilită noua componentă a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice cât și față de intenția desființării comisiilor zonale ale monumentelor istorice. Eliminarea totală a practicienilor din comisia națională și suprimarea comisiilor zonale din procesul de avizare a proiectelor vor afecta în mod grav calitatea intervențiilor asupra monumentelor istorice și a patrimoniului construit cu valoare culturală.

În detaliu, în legătură cu aceste două inițiative, facem următoarele comentarii:

1. Referitor la Comisia Națională a Monumentelor Istorice:

1.1. Motivul invocat de către Ministerul Culturii pentru schimbarea componenței Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (CNMI) a fost faptul că atât unii din membrii acestei comisii, cât și unii din cei ai comisiilor zonale ale monumentelor istorice (CZMI), s-au aflat în conflict de interese, în perioada mandatului lor fiind simultan și autori ai unor proiecte care intrau în competențele de avizare ale acestor comisii.

Acceptând principial motivul, nu credem însă că soluția pentru eliminarea unor astfel de situații trebuie să fie separarea radicală între practica profesională și calitatea de membru al CNMI, respectiv CZMI. Protejarea patrimoniului istoric, și restaurarea monumentelor în special, necesită cunoștințe aprofundate și multă experiență; prezența profesioniștilor în comisiile care avizează proiectele din acest domeniu ar trebui să fie, într-o logică elementară, obligatorie.

Cazurile de incompatibilitate trebuie rezolvate printr-un mecanism mai fin, nu prin extinderea suspiciunii asupra tuturor specialiștilor.

1.2. Angajamentul de imparțialitate pe care au trebuit să-l semneze membrii fostelor CNMI și CZMI vizează și situații în care conflictul nu apare în mod necesar. De exemplu, activitatea de elaborare a unor documentații care trebuie să fie supuse avizării CNMI, secțiunilor de specialitate ale acestora sau unei comisii zonale face imposibilă calitatea de membru al oricărei alte comisii zonale, deși între ele nu există nici o legătură.

Rezultatul direct al acestei poziții absurde a Ministerului Culturii a fost plasarea în starea de potențială incompatibilitate a unei mari părți a membrilor comisiilor și implicit diminuarea severă a bazei de selecție. Locul celor declarați incompatibili prin acest procedeu a fost luat de noi membri dar, în realitate, unii dintre ei nu au nici o legătură cu domeniul protejării patrimoniului istoric.

1.3. Mai grav, noua viziune asupra CNMI nu reușește să fie consecventă nici măcar cu propria ei logică. Au fost excluși toți specialiștii implicați prin firmele lor în elaborarea de documentații "*susceptibile de a fi supuse avizării Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, a secțiunilor de specialitate ale acestora și comisiilor zonale*" – direct sau prin rufe până la gradul al IV-lea – dar, în realitate, conflictul de interese nu a fost eliminat: un proiectant influent poate să obțină un aviz favorabil și prin interpuși.

Mai clar, ce garanții există ca un membru al acestei comisii va fi "imparțial" în raport cu proiectele pe care entitatea, publică sau privată, în care el este angajat le promovează?

1.4. Protejarea patrimoniului istoric este, sub toate aspectele sale, un domeniu în care componenta arhitecturală este fundamentală. În acest sens, Legea nr.184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect atribuie Ordinului Arhitecților din România (OAR) o suită de competențe specifice.

Cu toate acestea, organizația națională a arhitecților nu a avut nici un cuvânt de spus în constituirea actualei CNMI; Ministerul Culturii ne-a ignorat cu desăvârșire. Având în vedere acest lucru, ne permitem să-i adresăm câteva întrebări:

- noii membri au fost selecționați direct de minister sau au fost propuși de anumite instituții?
- dacă au fost propuși de instituții, care au fost acestea? De ce OAR nu se numără printre ele?
- pe ce criterii și în baza căror documente au fost numiți membrii și președintele comisiei?
- de ce nu a fost făcută publică nici o informație privind activitatea profesională în domeniul monumentelor istorice a noilor membri?

1.5. În mod normal, CNMI trebuie să fie o comisie de experți devotați cauzei monumentelor istorice. Însă, prin interpretarea excesivă a incompatibilității și relativizarea criteriilor de selecție, rezultatul acțiunii Ministerului Culturii a fost cel al apariției în CNMI a unor persoane care au cu totul alte specializări decât cele necesare sau care, prin atitudinea lor din trecut, au dovedit că nu pun mare preț pe aceste "*amintiri coșcovite*", cum numea patrimoniul istoric chiar unul din noii membri ai comisiei.

În același timp, specialiști recunoscuți pentru pregătirea profesională și probitatea lor morală au rămas în afara comisiei.

2. Referitor la comisiile zonale ale monumentelor istorice (CZMI):

2.1. Deși prin Ordinul nr.2173 / 28.03.2013 CZMI erau menținute, ele urmează să fie desființate printr-o viitoare Ordonanță de urgență. Sunt invocate două considerente, unul de natură financiară, al doilea legat de restrângerea drastică a numărului specialiștilor eligibili. Ambele sunt lipsite de temeii.

Argumentul economic este rizibil, atât timp cât, în realitate, membrii comisiilor zonale nu mai primesc de mult indemnizație; în ultimii ani, ei și-au desfășurat activitatea în mod gratuit, singurele cheltuieli fiind legate de decontarea deplasării în teritoriu a președintelui comisiei respective. În orice caz, în raport cu bugetul ministerului, aceste sume sunt derizorii.

2.2. Lipsa specialiștilor este reală, dar artificială, provocată chiar de către Ministerul Culturii. Rezultatul va fi că în locul celor 12 CZMI care au existat până acum – și care, deși consultative, au reușit să asigure o anumită calitate a intervențiilor – nu va funcționa decât o singură comisie, cea națională.

Având în vedere situația patrimoniului istoric și volumul mare de proiecte din toată țara – atât intervenții pe monumente, cât și construcții noi în zonele protejate – comisia națională și secțiunile ei, chiar cu două ședințe lunare, nu vor putea face față acestei sarcini. Când se va dovedi că ideea avizării tuturor proiectelor din România de către o singură comisie este o utopie, o parte din decizii vor fi transferate înapoi, la nivel local, în serviciile deconcentrate ale ministerului, servicii care nu au însă suficienți specialiști și care sunt conduse de directori numiți pe criterii extra-profesionale. Ei vor fi de fapt cei care vor “analiza” proiectele și vor emite avizele – în mod direct, nu prin consultarea unei comisii de specialiști –, cu toate consecințele ce decurg de aici.

2.3. Dintr-o perspectivă mai generală, nu putem să nu remarcăm faptul că decizia de desființare a CZMI și de restrângere a deciziei la nivelul unei singure comisii naționale echivalează cu o centralizare absolută a activității în condițiile în care, de mulți ani și în toate domeniile, descentralizarea a constituit un obiectiv major al diferitelor guverne ale României. Faptul este cu atât mai surprinzător și nefiresc cu cât cele 12 CZMI corespundeau, în mare, regiunilor de dezvoltare.

Domnule ministru,

Având în vedere cele de mai sus, Ordinul Arhitecților din România și Filiala București a Ordinului Arhitecților din România solicită reluarea întregii proceduri, prin adoptarea unei modalități transparente și echilibrate de numire a noilor membri ai Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, cu respectarea în primul rând a criteriului competenței, precum și menținerea actualului sistem de avizare cu două nivele, primul - al comisiilor zonale ale monumentelor istorice, al doilea - al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice.

Având în vedere gravele consecințe pe care măsurile preconizate de Ministerul Culturii le pot avea asupra patrimoniului istoric național, și în virtutea obligațiilor sale profesionale și morale, Ordinul Arhitecților din România va continua să militeze, prin toate mijloacele pe care le are la dispoziție, pentru o politică rațională, eficientă și nuanțată, în acest domeniu.

Filiala București
a Ordinului Arhitecților din România

prof. dr. arh. Mircea Ochinciuc,
Președinte

Ordinul Arhitecților din România

arh. Serban Igaras,
Președinte

